

Prometne postave niso
proge, če se jih upošteva

Clevelandski policijski načelnik George J. Matowitz komentira, da vladajo različna mnenja o prometnih postavah, če so potrebne ali ne. Nekateri mislijo, da je teh postav preveč, da so stroge in da bi se vršil promet popolnoma lahko brez njih. Če neki avtomobilist, ki je kot varen in dober voznik, da so prometne postave pisane navodila vladno po katerih naj se ravna vozniki na cesti.

Drag resen problem moderne prometa je tudi ta, kako dovesti pešcu, da nosi tudi odgovornosti za javno varnost. Nesposobni so, ki po sebi v nevarnost in se na avtnega voznika, da bo ognil. Da, tudi pešec je odgovoren za svojo varnost in bo, da se ne bo izpostavljala varnosti.

Nov grob

Glenville bolnišnici je umrla Terezija Špehek, rojena Bala, stara 56 let. Doma je bila Loža, odkoder je prišla v Cleveland pred 39 leti. Soproga je umrla pred 13 leti. Tukaj je bila sestra Antona in Charlene, hčeri Rose Štrumbel in Tereze. Bila je članica društva "Staro", podružnice št. 25 v Oltarnega društva fare 100 let. V Moskvi in Leningradu je kazal toplomer 42 stopinj pod ničlo. Prebivalci Moskve se ne pomnijo snega v juniju.

Strašen mrz in sneg v
Moskvi

Moskva. — V ponedeljek je zapadel v srednji Rusiji sneg in vladal je tak mrz, kot ga v tem času ne zaznamujejo zadnjih 100 let. V Moskvi in Leningradu je kazal toplomer 42 stopinj pod ničlo. Prebivalci Moskve se ne pomnijo snega v juniju.

20 let obstoja Svetkovnega
pogrebnega zavoda

Na 1. junija je minilo dvajset let, kar je bil ustanovljen Svetkovni pogrebni zavod. V teh dvajsetih letih se je zavod izdatno razširil in moderniziral, da odgovarja v vseh ozirom zahtevam današnjega časa. Najprej se je zavod nahajal na Saranac Rd., od leta 1932 pa na sedanjem prostoru, 478 E. 152. St. Lastnika, Mr. in Mrs. August F. Svetkov, uživata med narodom splošno spoštovanje radi svoje izredne prijaznosti, postrežljivosti in domačnosti. Vestna ne samo v svojem poslu, ampak se rada udeležuje tudi pri društvenih in drugih narodnih in kulturnih prireditvah. Podjetju želimo še mnogo uspeha tudi v bodoče.

Novo podjetje

Rojaka Joe Gabriel in William Tekavec bosta prevzela skladišče premoga na 18320 Lanken Ave., takoj za Nottingham šolo. V zalogi bosta imela vsakovrsten dober premog in se rojakom še sedaj toplo priporočata za naročila.

Graduant

Rudolph Gorisek, sin poznane Anton Gorisek družine iz Green Rd., Warransville Heights, O. bo 10. junija graduiral iz Orange višje šole. Čestitamo!

Vabilo na piknik

Društvo sv. Križa št. 214 K. S. K. J. vabi za prihodnjo nedeljo na piknik, ki ga priredi na prostori Slovenskega doma, 6818 Denison Ave.

Brzjavke k Zormanovi slavnosti

K nedeljski slavnosti sta dospeli tudi sledeči brzjavke: Washington, D. C. — Ivan Zorman, Cleveland, O. — Čestitamo in želimo še veliko srečnih in uspešnih let v Vaše zadovoljstvo in blagor naših rojakov. — Polkovnik in Paulina Burja.

Cleveland, O. — Ivan Zorman, Cleveland, O. — Iskrene čestitke pošilja — Baragov dekleški zbor.

DA NE BOSTA NIKOLI VEČ...

Vidite mala poredneža, kako strahoma gledata iz avta! Kako ne bi, ker sta pravkar končala prijetno vožnjo od Prospect do Des Plaines, Ill. To sta brata Arthur in Johnny Koester, prvi star 7, drugi 5 let. Rada bi bila šla po svetu nekoliko, pa sta vzela na cesti avto in ga zapodila kar 70 milj na uro po lepi cesti. Policija jo je udarila za njima in ju dohitela šele pri mestu Des Plaines. Na sliki ju vidite, kako sveto obljubljata policijskemu načelniku, "da nikoli več."

IZ RAZNIH
KRAJEV PO
AMERIKI

Manistique, Mich. — Pred dnevi je Štefan Robič skočil v jezero z ladje, ki ga je peljala v vojaško taborišče v Battle Creeku. Vračal se je z dopusta. Vzrok samomora je menda silno domotožje. Trupla še niso našli.

Forest City, Pa. — V bližnjem Herrick Centru je 18. maja umrl slovenski farmar John Samro, ki zapuščal ženo, devet sinov in šest hčera, v starem kraju pa mater in brata. (Poročilo ne omenja njegove starosti in rojstnega kraja.) — Dalje je tu umrl Dominik Franceski, upravitelj pošte in stavbni kontraktor, star 67 let in rojen v Tridentu na Tirolskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 47 leti. Med Slovenci je bil dobro poznan in priljubljen in bil je član društva 27 SSPZ.

Buenos Aires, Arg. — Dne 29. aprila je bil pri delu v tovarni ubit Josip Lozej iz Ivanjega grada pri Komnu na Primorskem. Razstrelba kotla mu je povzročila smrtne poškodbe. Tu zapuščal ženo in dva otroka.

Chicago. — Dne 26. maja je umrl Frank Lavtar, star 48 let. Zapuščal ženo, tri otroke in očeta.

Dvojčki sta padli skozi
okno in se ubili

Boston. — Dvojčiči Eva in Ellen Grinvert, stari po dve leti, sta padli iz četrtega nadstropja skozi okno in obležali na mestu mrtvi. Mati je bila zaposlena v drugi sobi in dekletci sta zlezli k oknu in odprli mrežo. Prva je padla Eva in njena sestra se je najbrže stegnila skozi okno, da bi videla, kaj se je zgodilo s sestro in tudi ona je padla na tla.

Kampanja dobro kaže

Kot poroča Nova Doba, glasilica ABZ, kampanja za nove člane prav dobro napreduje. Do 23. maja je pristopilo v mladinski oddelek 455 novih članov, v odrasli pa 357. Vsota do tega dne vpisane zavarovalnine znaša \$419,150.00. Kdor še ni član te progresivne jednote, mu toplo priporočamo pristop.

Ivana Kolar

Včeraj zjutraj je zatislila svoje trudne oči po dolgem bolehanju Mrs. Ivana Kolar, rojena Stražisar, iz 1021 E. 61. St. Mirno so v Gospodu zaspali v Charity bolnišnici, kamor so jih bili odpeljali, bolne za hudo pljučnico predzadnji ponedeljek.

Rojena je bila decembra 1866 na Padežu pri Borovnici. Leta 1896 sta se bila podala z možem Mihaelom v Brazilijo, a leta 1899 sta dospela v Cleveland, kjer sta si po trdem delu in skrbnem gospodarstvu kupila domovanje na 61. cesti. Soprog Mihael ji je umrl leta 1915.

Tukaj zapuščala pet otrok: Jennie, poroč. James Debevec, Mary, Mihaela, Antoinette poroč. Larco in Rose ter mnogo drugih sorodnikov; v North Chicagu pa zapuščajo tri sestre: Mrs. Gertrude Opeka, Mrs. Mary Hodnik in Mrs. Uršula Slana.

Bila je članica Oltarnega društva fare sv. Vida, društva sv. Ane št. 4 SDZ, Srca Marije (staro) St. Clair Grove 98 W. C., samostojnega društva Srca Jezusovega, ter raznih cerkvenih redov. Pogreb se bo vršil v petek zjutraj ob devetih iz Frank Zakrajškovega pogrebnega zavoda, 6016 St. Clair Ave., v cerkev sv. Vida in nato na pokopališče Kalvarijo, kjer bo truplo ranjke položeno poleg pokojnega soproga.

Pokojna Kolarjeva mati je bila splošno poznana kot vzorna žena in blaga krščanska mati. Do časa, ko jih je bil lanko leto zadela avto na cesti, niso zamudili niti enega dne, da bi ne bili v cerkvi. In ko so bili še boljšega zdravja, koliko dobrega so storili pri bolnikih. Od njih hiše ni nikdar šel siromak praznih rok. Za vsakega so imeli prijazno besedo, za vsakega tolažilno sočutje.

Njih življenje je bilo neprestano trpljenje in delo od ranega jutra do poznega večera, vsaj dokler niso njih skrbno vzgojeni otroci odrasli. Koliko sta trpela z možem v Braziliji, kjer sta bila z drugimi našimi Slovenci pri tamšnjih plantažnikih kot prava sužnja, brez zadostne hrane, skoro brez plače. In ko sta hotela proč, sta morala skrivaj zbežati.

Eno pa Vam je bilo odrečeno v zadnjih trenutkih življenja, draga mati in to, da Vam ni bilo dovolj videti svoje pravunkinje, ki je bilo rojena samo par ur pred Vašo smrtjo. Samo toliko ste še počakali, da ste bili kraljevali za nekaj ur kot glava štirih generacij v Vaši družini. Kako željno ste čakali, da bi mogli pestovati svojega pravunka, a nebeški vladar Vam je določil uro. Pripovedovali so Vam, da se Vam je rodila pravunkinja, toda Vi ste bili najbrže takrat že v pogovoru z angelji, ki so čakali, da odneso Vašo čisto in dobro dušo k večnemu Sodniku. Tako

Vojni oblaki se zbirajo nad Sirijo

Pozor, dojenčki!

Ali veste, da ste lahko kaznovani z globo \$50 v državi Ohio, če v javnem prostoru odmašite svojo steklenico z mlekom? Živa resnica! Modri pisarniki, ki delajo postave za državo Ohio, so namreč zapisali v postavne buleve, da je prepovedano v javnih prostorih odmašiti steklenico. Postava je namenjena, da se prepreči javno "nacejanje" z žgano piščajo. Toda pozabili so zapisati v postavo, da se to nanaša samo na steklenice, v katerih je alkohol.

BIVŠI KAJZER UMRL?

Danes zjutraj se je naznanjalo po radiu, da je umrl bivši nemški cesar Viljem II. Koliko je resnice na tem, nam ni znano. Poročila so včeraj javljala, da je cesar že iz krize.

Oljni magnati priporočajo
varčevanje z gazolinom

Washington. — Razne oljne družbe so poslale vladi priporočilo, naj po vsej deželi vpelje nedelje, ko ne bo smel nihče rabiti gazolina, da se ga tako varčuje za narodno obrambo. Oljna industrija pričakuje, da bo začelo kmalu primanjkovati gazolina.

Zadušnica

V četrtek ob osmih se bo brala v cerkvi sv. Vida zadušnica za pokojnim Joseph Skulj v spomin osme obletnice njegove smrti. Sorodniki in prijatelji so vabljeni.

Iz bolnišnice

Frank Alesnik, 3910 E. 99. St. se je vrnil iz bolnišnice in se tem potom zahvaljuje sorodnikom in prijateljem za poslane cvetice, darove, kartice in obiske. Prijatelji ga sedaj lahko obiščejo na njegovem domu.

Na operacijo

V ponedeljek je srečno prestala operacijo Mrs. Rose Prekar, 353 E. 123. St. Nahaja se v Mount Sinai bolnišnici, soba 227. Obiski do petka niso še dovoljeni.

Nova lastnica

Mrs. Marie Skok je kupila gostilno na 3966 St. Clair Ave. bivše Kovačičevo poslopje. Rojakom prostor toplo priporočamo.

Mr. Mihelich odpotuje

V četrtek in petek se bo nahajal odvetnik Mr. John L. Mihelich v Columbusu pri vrhovnem sodišču in na posvetovanju pri Industrijski komisiji. V petek večer se bo vrnil domov.

je pisano, da eno življenje ugašeno, drugo se rodi. Eden se umakne drugemu, da je dovolj prostora za nova bitja, kakor je to modro določil Stvarnik.

Da, veliko ste prestali, naša dobra mati v življenju. Zato boste pa zdaj gotovo poplačani bogato pri Stvarniku, ki Vam je dal ukazati tako lepo starost in Vam izkazal milost, da so stali okrog Vaše smrtne postelje vsi Vaši ljubljeni otroci in Vam zatislili oči. Počivajte mirno, draga mati! Na grob bomo Vam in očetu posadili rož, ki ste jih v življenju tako ljubili in skrbno negovali na svojem vrtičku, a niste čakali, da bi jih junijsko zlato sonce razcvetelo. Naj Vam svetli večna luč.

Pričakuje se, da bo Anglija udarila v francosko Sirijo, da se je ne polaste Nemci. Francija grozi, da bo branila kolonijo če treba z orožjem. Bivši zaveznici si grozita, a Hitler si mane roke.

TEKMA MED ANGLIJO IN NEMCIJO ZA
POSEST SIRIJE

V Franciji vlada skrajno napet položaj in vsak čas grozi izbruh vojna med starima zveznicama, Anglijo in Francijo v francoski koloniji Siriji. Francija je zagotovljena, da bi jim pomagala nemška armada. Maršal Petain, načelnik francoske vlade je včeraj popoldne sklical sejo vladnega kabineta potem, ko se je posvetoval z generalom Weygandom, ki je bil naglo poklican iz Afrike, kjer poveljuje tamšnji francoski armadi.

Pariško prebivalstvo je bilo

cpozorjeno na vaje za slučaj zračnih napadov. To je bil prvi tak ukaz, odkar je Hitler zasedel Pariz. Iz Beiruta, Sirija, se poroča, da se bliža angleška armada, ki bo vsak čas padla čez mejo. Toda radio zagotavlja, da so francoske čete pripravljene, da odbijejo Angleže.

Iz Berlina se poroča, da bo dala Nemčija popolnoma proste roke Franciji v boju proti Angležem za posest Sirije. To pomeni toliko, kot da si Nemčija iskreno želi spopada med starima zveznicama.

Iz Londona se namiguje, da je Anglija morda že storila potrebne korake, da prehitijo Nemčijo za posest Sirije. Uradno angleška vlada ne reče nič, kar je bil vedno slučaj v preteklosti, kadar je Anglija nameravala kaj važnega.

Medtem se pa poroča iz Turčije, da plujejo nemški transportni parniki iz Romunije, ki vozi jo nemško vojaštvo in opremo v Sirijo. Baje je že zadnji četrtek dospelo 500 nemških vojakov v sirske pristanišče Latakia. Poročila tudi zatrjujejo, da se je opazilo 200 nemških bojnih letal na sirske-turški meji.

Nepotrjena poročila tudi zagotavljajo, da je šlo več nemških civilistov skozi Carigrad v Sirijo, ki so se izkazali z bolgarskimi potnimi listi. Splošno se sodi, da bi Nemčija rada dobila trdnata v Siriji, odkoder bi lahko napadala na tri kraje: Iraq, Palestino in otok Ciper, kjer so zdaj v oblasti Angleži.

Nobenega javnega komentarja še ni iz Berlina ali Rima glede sestanka med Mussolinijem in Hitlerjem. Samo toliko hite zatrjevati naciji, da so Angležem ure štete v Sredozemlju.

Močna vera v travno seme

Nekdo je vlomil v mestno barako v Woodland Hill parku. Tam je ukradel 50 funtov travnega semena in en stroj za košenje trave. Gotovo je mislil, da ima mesto tako travno seme, da gredeč kali in da mora biti takoj pri roki tudi kosa.

FANTOM SE NUDI BREZPLAČEN POUK
V MORNARIŠKI VEDI IN VEŽBI

Od American Nautical Academy, Washington, D. C. smo prejeli v priobčitev sledeče:

Od 15. junija do 1. oktobra se bo vršil tečaj v mornariški vedi za fante v starosti od 10 do 21 let. Fantje bodo ves čas na ladji, kjer bodo imeli hrano in stanovanje. Pouk je brezplačen, toda za hrano je treba plačati in sicer 49c od vsake jedi, ki se jim servira trikrat na dan.

Natečaj je za fante, ki žele dobiti pouk v jadrstvu, mornariški in vojaški vežbi, veslanju

Angleški letalci so zažgali
Berlin na več krajih

London, 3. jun. — Sinoči so poleteli angleški bombniki nad Berlin in tam z bombami zažgali mesto na več krajih. Samo ena bomba iz letala je zanelila pet požarov, trdijo Angleži. Štiri angleška letala se niso vrnila s poleta.

Istčasno so angleški avijatorji bombardirali razne kraje v industrijskem Porurju in pristanišča v Belgiji. To je bil že 46. napad angleških bombnikov na Berlin, odkar traja ta vojna.

Tudi nemška letala so sinoči obiskala Anglijo in napravila mnogo škode v raznih krajih.

Boksar Schmeling se
združi v Atenah

Berlin. — Max Schmeling, bivši svetovni prvak v rokoborbi, o katerem se je zadnji teden raznesel glas, da je bil ubit na otoku Kreti, se zdravi v bolnišnici v Atenah. Tako trdijo nemška poročila, ki priznavajo, da se je Schmeling res udeležil kot parašutar bojev na Kreti, kjer je bil ranjen in odpeljan na Grško.

Pouk v petju

Operni pevec Tone Šubelj je začel pri Glasbeni matici poletni tečaj za pouk v solo petju. Pouk se bo vršil ob torkih in petkih od 1 do 7 zvečer v SND, soba št. 2. Priglasijo se lahko tudi drugi, čeprav niso člani Glasbene matice.

Pozdravi

Mrs. Mary Avsec pošilja pozdrave vsem prijateljem in znanec v Clevelandu iz Little Falls, N. Y., kamor je šla obiskat svoj rojstni kraj po 30 letih.

K vojakom

V službo Strica Sama se je podal Frank Stopar, sin Mr. in Mrs. Frank Stopar iz 3907 W. 96. St. Želimo mu srečo in zdravlja.

V bolnišnico

V Mestno bolnišnico je bil odpeljan Cyril Jančar. Prijatelji ga lahko obiščejo.

in drugem. S tem poukom ni v zvezi nobena nadaljna obveznost za fante. Ob nedeljah grede fantje v cerkev. Lahko se vpišejo za ves natečaj, ali pa za najmanj en mesec.

Kot rečeno, drugih stroškov pri tem ni, kot da plačajo za hrano. Je pa velike vrednosti za poznejše življenje, kar se fantje nauče tukaj. Kogar zanima, naj takoj piše po nadaljne informacije na: American Nautical Academy, Transportation Building, Washington, D. C.

"AMERIŠKA DOMOVINA"AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland, po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
Za Evropo, celo leto, \$7.00.
Posamezna številka, 3c

SUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
U. S. and Canada, \$3.50 for 6 months; Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
Cleveland and Euclid, by carrier \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
European subscription, \$7.00 per year.
Single copies, 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 130 Wed., June 4, 1941

Predsednik postopa oprezno

Se lanskega novembra in decembra so Rooseveltovi kritiki godrnjali, da ne daje narodu nobene prave smeri in da je dežela v konfuziji, ali zmešnjavi. Dalje so ga kritizirali, da ne napravi sploh ničesar, ko vsa dežela napeto čaka kakega navodila iz Washingtona. Šele potem, ko je prišel v kongres predlog za posojilno postavbo, se je Amerikancem zjasnilo, da je Roosevelt ves ta čas delal in pripravljaval in da ni dal nobene stvari v javnost, dokler ni bil popolnoma pripravljen in dokler ni prišel čas za dejanje in ne samo za besede.

Zato so oni, ki bolj natančno poznajo Roosevelta, pričakovali več dejanj kot pa fraz od zadnjega njegovega govora. Toda kakšnih dejanj so pričakovali ti dobromisleči, pa nepraktični ljudje? Saj človek ni, da bi bil že strokovnjak v vojaških zadevah, da bi ne mogel izračunati posledice, če bi začele Zed. države z napadom v Atlantiku, če bi šle in zavzele Dakar v zahodni Afriki, če bi začele vojno z Japonsko. Predsednik dobro ve, čeprav nekateri njegovi najožji prijatelji tega ne zapopadejo, da dežela ne more napasti treh kontinentov hkrati, igrati vojne v dveh oceanih, če ima pri rokah majhno armado, ki je šele v razvoju in mornarico, ki zadostuje komaj za en ocean.

Nekateri morda ne morejo zapopasti, ali pa nočejo videti, da Roosevelt še ni opustil vere, da bo ta dežela še v stanu doprinesiti sporazum v sedanjih sovražnostih, ne da bi se sama zamešala v vojno. To njegovo vero in upanje podpira golo dejstvo, da naša dežela fizično še ni pripravljena za vojno. To predsednik dobro ve, bolj ko kdo drugi in temu primerno tudi vodi politiko naše dežele.

Njegovo sedanje delo predvsem je, da izdela kolikor največ mogoče orožja in da ga spravi kakor hitro mogoče Angležem v roke. V Washingtonu ni nobena skrivnost, da program oboroževanja ne napredujejo tako naglo, kakor bi moral. Temu zdaj posveča vlada največjo pozornost.

Kar se tiče zadeve, da se spravi naše orožje in municija kolikor mogoče naglo in varno v roke Angležem, bo pa morda Roosevelt posegel po edinem sredstvu in ta je, da bi Zed. države preklicale nevtralnost postavbo. Tedaj bi ameriške ladje lahko plule kamorkoli. To bi sicer lahko privedlo do streljanja, toda ne bi bilo ravno potreba napovedati vojno. Saj je znano, da smo se v zadnjem stoletju udarili že z Angleži, Francozi in Španci v Karibskem morju, pa radi tega Amerika ni poslala armade v Evropo. Vzrok za vojno se lahko vedno najde, toda včasih se doseže namen tudi, če se malo zameži. Saj so oni dan Japonci zasegli v Indo Kini za \$10,000,000 ameriškega blaga in vendar Amerika za to ni poslala na Japonsko bojnih ladij.

Invazija po zraku

Bitka za posest grškega otoka Kreta je bila ena najfantastičnejših v teh modernih časih. Prvič v zgodovini sveta je kaka armada poskusila in tudi zasedla celino z zračno silo ter z njo premagala armado na suhem in bojno mornarico obenem. To najnovejše vrste vojskovanje so Nemci izvedli na Kreti.

Najprej so Nemci poslali na otok težke bombnike, ki so strahovito obsipavali otok z bombami. Par dni zatem so pa poslali svoje zračne čete. Transportna letala so pripeljala veliko število padalnikov, ki so cepali s padali iz letal in ko so pristali na tleh, so se zagnali na Angleže s strojnimi, puškami in ročnimi granatami, kar so pripeljali v letalih s seboj. Transportna letala so pripeljala tudi jadralnike (letala brez motorjev), v katerih so se vozili vojaki, ki s temi letali brezslušno priplavali na otok in se brezslušno spustili na tla.

Za padalnikmi so pripeljali ogromna letala pehoto, možnarje in lahke topove. Ta armada je bila del novih zračnih divizij, ki jih je ustvarila Nemčija nalašč za taka podvzeta. Vsaka teh divizij šteje 7,000 mož, razdeljenih v dva polka. Vsaka divizija ima 24 75 palčnih topov ali hovitvev in nekaj 37 mm protitančnih topov.

Glavni udar so Nemci prizadeli Angležem tretji dan te bitke. Iz Londona so prišla poročila, da so se angleška letala umaknila s Krete. Vzrok je bil, ker Angleži niso imeli dovolj zrakoplovnih pristanov za letala. Nemci so Namreč te pristane enostavno razbili v prvih treh dneh. To je pokazalo veliko nadmočje nemške zračne sile, ki je operirala iz bližnje grške celine in pa iz italijanskih Dodekaneških otokov.

Prve štiri dni nemška vlada ni niti povedala narodu, da se vrši kak boj za Kreta. Četrti dan so pa naznanjali časopisi, da imajo Nemci v rokah ves zahodni del otoka. Tukaj so imeli Nemci zrakoplovni pristan pri mestu Maleme, kamor so lahko neovirano dovajali ponovno in ponovno paršutarje, lahke topove in tanke. Od tukaj so se pa počasi razlezli po otoku na druga mesta.

Zlasti značilno iz te bitke je to, da so Nemci pripeljali z letali na otok celo tanke. To je nekaj popolnoma novega pri nemškem vojskovanju in lahko se računa, da bodo to napravili tudi pri drugih napadih na kak otok; na primer na angleško otočje.

Angleški premier je rekel, da Nemci ne morejo zasesti otoka, dokler je okrog njega postavljena bojna mornarica.

Ladje so imele namen preprečiti Nemcem dovoz vojaštva in orožja z ladjami. Res so to Nemci poskusili in Angleži so jim prvo pošiljko razbili. Tedaj so pa Nemci spustili svoje bombnike na angleško mornarico in mnogo ladij potopili. Končno se je morala tudi angleška mornarica umakniti, odpeljala je nekaj vojakov z otoka in ga prepustila Nemcem. Nemci so dokazali, da je zmagovalac oni, ki ima močno zračno silo, proti kateri so največje ladje prava igrača.

RESOLUCIJA**o svrhi sestavi in načinu dela Jugoslovanskega pomožnega odbora v Ameriki**

Mi predstavniki sledečih hrvatskih, srbskih in slovenskih podpornih organizacij: Hrvatske bratske zednice, Srbskega narodnega saveza, Srbskega podpornega saveza Jedinstvo, Slovenske narodne podporne jednote, Kranjsko slovenske katoliške jednote, Ameriške bratske zveze, Slovenske dobrodne zveze, Slovenske svobodomiselnih podporne zveze, Slovenske ženske zveze, Zapadne slovenske zveze, Jugoslovanske podporne zveze Slova in Slovenske podporne družbe sv. Družine, zbrani na iniciativno Hrvatske bratske zednice na skupnem zboru dne 10. maja 1941, v Slovenskem narodnem domu, Cleveland, O., v svrhu organiziranja skupnega dela za materialno in moralno pomoč našemu, z vojno pregaženemu in zaslužnjemu narodu v stari domovini Jugoslaviji.

Zapopadajoči in razumevaljoči težko stanje naših nesrečnih bratov in sester v domovini, in razumevaljoči njihovo potrebo naše, čim izdatnejše pomoči, smo prišli do soglasnega sporazuma in zaključka, da se združimo skupno za delo v skupnem odboru za to svrhu, ter da s tem hkratu pokažemo našemu narodu v domovini, kakor tudi zunanjemu svetu, da smo složni in edini ter da nas ne more razdvojiti ne sila krvnikovih bajonetov ne razdiralno delo plačanih izrodov. Prav tako smo se soglasno sporazumeli, da bomo pred ameriškim narodom kakor tudi pred javnostjo ostalega sveta branili čast in interese našega zaslužnjega naroda ter tolmačili njegove pravične težnje in želje za svobodo vsakega, tudi najmanjšega delca zaslužnjega jugoslovanskega ozemlja, in za pravico do svobode in demokracije vsakemu, tudi najmanjšemu delu našega naroda in plemena.

Za izvedbo gori označenih svrh in ciljev, sprejemamo in vsajamo soglasno sledeče zaključke, ki imajo služiti kot program in pravilnik našega dela:

1. Ime

Naše skupno delo in predstavništvo pred ameriško in svetovno javnostjo bomo vodili pod skupnim imenom: Jugoslovanski pomožni odbor v Ameriki — The Yugoslav Relief Committee of America.

2. Sestava odbora

Jugoslovanski pomožni odbor bo sestavljal iz hrvatske, srbske in slovenske sekcije, katere sekcije bodo po svoji uvidenosti vodile delo v zadevi nabiranja pomoči med svojim narodom, potom svojih družtev ali skupnih lokalnih odborov, sestavljenih od vseh organizacij, ki so voljne sodelovati pri tem podvzetju.

3. Predstavništvo

Predstavništvo v Jugoslovanskem pomožnem odboru bo sestojalo iz izbranih zastopnikov naših velikih centralnih organizacij, v katerih so zbrani široki sloji našega naroda v Zedinjenih državah in Kanadi. Vsaka narodnost, brez oziroma na število zastopanih organizacij, ima pravico do petih ali več zastopnikov.

Vsi predstavniki gori navedenih organizacij tvorijo glavni upravni odbor Jugoslovanskega pomožnega odbora v Ameriki, le-ti pa izbere iz svoje srede, za vodstvo potrebnih poslov, sledeče odbore:

1. Izvršilni odbor, ki sestoji iz predsednika in dveh podpredsednikov; (b) tajnika in

dveh pomožnih tajnikov; (c) blagajnika; (d) odbora za publicistiko, v katerem so tri osebe.

2. Nadzorni odbor, ki sestoji iz enega člana od vsake zastopane organizacije v tem odboru.

Dolžnosti predsedstva so, da poleg vodstva svoj zastopa delo, ideje in cilje odbora pred našo in pred ameriško javnostjo.

Dolžnosti tajništva so, da vodi zapisnike vseh sej glavnega kakor tudi izvršilnega odbora, da vodi dopisovanje med narodnimi sekcijami in njihovimi centralnimi organizacijami ter vse drugo delo, ki spada v njegov delokrog.

3. Dolžnost glavnega blagajnika je, revidirati pobornice prejemkov in izdatkov od posameznih blagajnikov narodnih sekcij; dalje mora sprejemati doprineose ter voditi račune o njih, in sicer od poedincev, organizacij ali lokalnih odborov, ki bodo tudi pošiljali vse doprineose naravnost nanj. Glavni tajnik mora, kadar koli zahteva to od njega glavni ali izvršilni odbor, podati pregled o dohodkih in izdatkih ter o stanju pomožnega fonda.

Denar, ki ga prejme blagajnik katere koli centralne narodne organizacije, kakor tudi blagajnik Jugoslovanskega pomožnega odbora v Ameriki, mora se nalagati v odrejeno banko na ime in račun Yugoslav Relief Fund, pod imenom prizadete bratske organizacije ali centralnega odbora. Za prejet denar se mora izdati pošiljatelj polnoverljavno pobornico.

5. Dolžnost publicističnega odbora je, da točno obvešča našo kakor tudi ameriško javnost o zadevah in vprašanjih, ki bi utegnili moralno in materialno koristiti temu podvzetju.

6. Poedine hrvatske, srbske in slovenske sekcije bodo delovale med svojimi narodnostmi na organiziranju lokalnih osrednjih odborov, sestavljenih iz vseh lokalnih društev in organizacij njihove narodnosti. Taka društva in osrednji lokalni odbori bodo zbirali direktne denarne prispevke, prirejali zabave, koncerte, izlete in druge priredbe v svrhu zbiranja pomoči. Vse nabrani denar naj ti lokalni osrednji odbori pošljejo blagajniku svojega narodnega centralnega odbora, pod čigar pokroviteljstvom poslujejo.

7. Skupni lokalni odbori, ako so v njih delu vključena društva vseh treh narodnosti, lahko pošiljajo nabrani denar blagajniku katere koli centralne glavne organizacije ali pa direktno na glavnega blagajnika Jugoslovanskega pomožnega odbora v Ameriki.

8. Vsak odsek ali društvo poedine bratske centralne organizacije ali lokalni osrednji odbor, ako je združenih več društev in organizacij, mora dobiti dovoljenje za nabiranje pomoči od one centralne organizacije, preko katere namerava izročati nabrani denar in ki ima dovoljenje od U. S. državnega departmanta v Washingtonu.

9. Društva poedine podporne organizacije, kjer razmerje ne dopušča, da bi izbrali posebne odbore, lahko nabirajo pomoč preko svojega društvene odbora.

10. Kadar bodo prilike dopuščale in ko bo napočil čas za to, se bo zbirala tudi pomoč v blagu, obleki, obutvi ter v drugih stvareh za pomoč narodu v domovini.

11. Jugoslovanski pomožni

odbor v Ameriki mora sodelovati ter dajati navodila in navsvete o delu za vodstvo vsake akcije, ki ima za svrhu nabiranje pomoči za naš narod v domovini. Dalje mora skrbeti, da bo nabrani denar porabljen v svrhu, za katero je bil nabran, to je, za pomoč žrtvam vojne v domovini, in sicer preko Ameriške Rdečice križa ali preko kake druge zakonite in odgovorne ustanove.

Ta skupen odbor ameriških Hrvatov, Srbov in Slovencev poziva vse ameriške Hrvate, Srbe in Slovence, vsa njihova podporna, kulturna, cerkvena, prosvetna in delavska društva in organizacije, kakor tudi posameznike, da gredo na delo z vso svojo močjo in duhu te resolucije, in navedenega programa dela, da bi bilo to naše skupno delo čim plodonosnejše in da bi se nabrala čim večja materialna pomoč za naš narod v domovini, ki je postal nedolžna žrtev krvniškega in zverskega napada.

Naša materialna pomoč bo potrebna, da se ublažijo žrtve in trpljenje naših nesrečnih bratov in sester v domovini, potrebna sta naš skupen nastop in delo, da se naš narod okrepi v nadi, veri in v borbi za osvobodjenje in lepše, srečnejše življenje v svobodni, na principih svobode in demokracije ujedinjeni Jugoslaviji.

Osvojeno soglasno na seji predstavnikov hrvatskih, srbskih in slovenskih bratskih organizacij v Clevelandu, O., dne 10. maja 1941.

Wm. M. Boić-Boyd, predsednik; Vincent Cankar, Simo Vrlinić, podpredsednika; Josip Zalar, blagajnik; Janko Kovač, tajnik; Marie Prislard, Branko Pečić, pomožna tajnika; Janko N. Rogelj, Mile Marinković, Michael J. Horvath, odbor za publicistiko.

Uradnikom Slovenske moške zveze

Ker smo že skoro pri koncu naše kampanje, je potrebno, da tudi posamezni uradniki podružnic in tudi glavni uradniki pokažejo svojo agilnost in aktivnost za našo edino samo moško slovensko organizacijo.

Naznanjam v imenu glavnega urada, daso prvi trije tedni junija zaznamovani kot kampanja uradnikov SMZ in v tem času je posebna dolžnost ter se pričakuje od vseh uradnikov, da se potrudijo vsi, brez izjeme in vsak pridobi kar največ novih članov za Slovensko moško zvezo. Torej, pojdemo na delo brez odlašanja, da bomo pokazali ostalemu članstvu, kaj se lahko naredi s poštrevnostjo.

Upamo, da bodo uradniki v tem času pridobili vsaj toliko članov, kot so jih pridobili posamezni člani naše organizacije. Res, prav lepo bi bilo, če bi se vsak uradnik potrudil v tem času in pridobil vsak dan enega novega člana. To ni težko delo, samo če se resnično vsak potru-di. Delujmo skupno za napredek Slovencev v Ameriki. Vsak član je posebna sila, katero se potrebuje, če hočemo imeti dober uspeh.

Nikar pa ne mislite ostali člani, da če je ta čas določen za uradnike, da bi vi lahko po-čivali. Potrebno je, da se še bolj zavzamete in pokažete, da se lahko še več naredi, samo če je volja za to. Ali se lahko za-neseš, da boste v mesecu juniju napeli vse svoje moči in tako pokazali nekaj izvanrednega? Na delo, še je čas!

Z bratskim pozdravom,

Vincent H. Lauter,

glavni tajnik SMZ.

V Oslu na Norveškem je pred nedavnim pogorela največja tvornica smuč.

Sovjetska vlada je podaljšala vojaški rok na dve leti za voja-ke, na tri leta za podčastnike in na štiri leta za voja-ke, ki pripa-dajo letalskim oddelkom.

Zormanov dan in "Škrjančki"

(Pojasnilo: L. Seme)

Ako javnost vidi pomanjkljivost, je prav, če ve tudi za nje vzrok. Še nikoli se nisem ogreval za nastope mladinskih pevskih zborov na prostem. Kajti glasovi mladine so šibki in niso za na prosto.

Naročeno mi je bilo, naj pripravi mladino za Zormanovo slavnost 1. junija za par pesmi. Pripravil sem jih za nastop treh pesmi: "Lepa naša domovina," "Naprej zastava slave" in "Pastirica." Dodatno mi je bilo naročeno zadnji dve vaji, da bi še eno ameriško himno zapeli. Ker znajo najbolj zape-ti "America," sem jih v soboto pripravil še za to pesem. Naročil sem pianistini, naj pride za nastop, kar se je tudi zgodilo.

Poslušal sem govornike, ki so govorili na zvočnike misleč, da ko bodo govorili končani, se pa program prične v dvorani, kakor prejšnja leta. Nemalo sem se za začudil, ko sem videl, da prihajajo mladi pevci mladinskega pevskega zbora "Škrjančki" na oder. Nato pa Mr. Rotar kliče mene na oder. Hitro sem šel k odru in vprašal, če je piana na odru? "Ne, ni!" Obrnil sem se...

Brez plane in na prostem. S kom naj intoniram glas? Piščalke nisem imel s seboj, ker mi ni bilo niti malo znano, da je v programu, da bo mladina nastopila na prostem in se brez plane. Kajti če bi mi bilo znano, bi bil to pravočasno preprečil.

"Polomil" sem ga torej jaz, ki mi, kot pevovodju niti toliko ni bilo znano, da bi vedel kdaj naj mladino skličem skup. Spraševal sem in končno mi je oskrbnik, Mr. Kranjčič, podal njegovo osebno mnenje, ne uradno, da misli, da bo dovolj zgodaj, če se zberemo ob tretji uri. Kar se je tudi zgodilo. Ne vem, in ne bom razglabljal, kje je krivda, vem le toliko, da sem doživel trenutke, ki jih ne bom tako kmalu prebolel...

Ob prihodu Nemcev v Bolgarijo

V "Frankfurter Zeitung" je bil priobčen sledeči opis sprejema nemške armade ob prihodu na bolgarsko ozemlje:

"Vozimo se dan na dan in včasih tudi ponoči. Brezkončne kolone voz so napolnile vse ceste v Bolgariji, ki drže na jug. Zdi se, kakor da se je dvignilo vse na pohod proti jugu in jugozapadu. Negredne vrste voz pred nami in za nami. Vmes srečujemo oddelke topništva. Mogočno se pomikajo po cestah tovorni vozovi, ob kraju cest pa se vrste manjša vozila. Mestoma pa je pokrajina nepregledna in tako ne vidiš drugega kakor vozila pred seboj in za seboj. Na ovinkih in na višavah pa se odpirajo nenadoma novi pogledi, ki jih od enoličnosti utrjene oči prav z veseljem sprejmemo. Vzdigujejo se oblaki prahu, ki ga veter odnaša, ki pa se tudi vseda na ljudi in vozove, da je vse sivo in rjav. Obrazi mož so od debele plasti prahu na njih, ustnice ne razločijo in obrvi so postale nekako zametaste. Siva vojska v sivi stopni pokrajini. Obzorje se ti zopet zapre in ure in ure ne vidiš drugega kot voz pred seboj in voz za seboj.

"Kamor koli pridemo, povsod že najdemo naše oddelke. Od pomladnega sonca so ljudje zagoreli, na višavah gora pa so skrbno zaviti v svoje plašče, kajti tu vlada še oster mráz, dasi je doline že odel topli dih pomladi. V neki vasi krene avto s poročevalci v stran z glavne ceste. Doslej smo se vozili bolj po gričevju, zdaj pa smo krenili bolj proti jugu v smeri predgorja Rodopskih planin.

Tla se na vsak kilometer spreminjajo. Iz zemlje se že prikazujejo ogromne skale, kakor da je zemlja razpokala in pokazala svojo notranjost. Ponekod so te skale pokrite s črnimi grmičevjem in koreninami starih dreves.

"Česta se vije prav ob rebrih na eni strani segajo razdrta skale prav do ceste in na drugi strani pa nam gre pogled v globok prepad. V globini šumi gorski hudournik, ki pa je še daj krotak, treba pa je samo kakega naliva in spremenil se bo v mogočno reko, ki vali skale in debla v dolino.

"Vedno višje nas pelje pot in polagoma opažamo, kako se izpreminja okolica. Najprej redek gozd posejan z ogromnimi skalami, ki pa postaja z vsakim korakom gostejši in temnejši. Nasproti nam prihajajo karavane osličev s tovari drva, katere nosijo v dolino. V takih pri-merih je treba biti vedno pazljiv, kajti lastnik karavane mora včasih prav daleč za svojo tovarno živino.

"Med muslimanskimi Bolgari, si, Pomaki, ki so naseljeni na vsem jugozapadu Bolgarije, vozimo se skozi mokro in gosti megle, naenkrat pa pridemo do predele, kjer sneg pokriva tla in še vedno v gostih kosmih letava. Še ta pa prevozimo, pa se nam izza goste meglenosti vse pokaže mlečno belo sonce.

"Vteh krajih, kjer ni več vasi, zadenemo na oddelke, ki so bili poslani naprej, da vzdržijo ječo cesto v redu. Njih orodja sta lopata in kramp. Oni se bori-jujejo s snegom, vodo in blatom. Poleg njih pa so zaposle-ni tudi domači kmetje kot vasi niki. Nešteto prizorov se nam nudi, ko vidimo, da je tu in tam zdrknila volovska vprega s pot-ki in jo je treba zopet spraviti na pot. Kmet zaskrbljen hod-rog, voliči pa brezskrbno zvekujejo. Voz naložen s težkimi debli je treba razložiti in potegniti na pot, nato pa je treba debela debela zopet nalo-žiti na voz. Združeni oddelki kom naših delavcev se to kmalu posreči, kajti pri svojem poslu morajo premagovati še druge ne težave, kakor pa je samo po-staviti tak voz na cesto. Nove narednik, ki vodi te delavce, nam je rekel, da je to samo za-nameček."

"Še predno pa nastopi no-ve spuščamo v dolino proti no-čišču v najbližji vasi na pro-voju. Majhna je ta vas, in šest snažnih hišic in čisto no-vo, moderno zgrajena šola, ki im-a na rapolago celo prvo kope-ko. Ko se vrača naš delavski vo-lesk pojoč, pridrvi skupaj vsa vas, staro in mlado. Res čude-privor: nemška vojska pesem- visoko gori v Rodopskih gorah. Pojoče vojake vse navdane-jozdravljajo, ti pa strumno ka-rakajo s krampi in lopatami v ramah. Naše prenočišče je tes- na krčma. Pri peči sedi majh- krog oficirjev in pije domače bolgarsko vino.

"Ta špalir, ki ste ga pravi- kar videli," nam pojasnjuje eden izmed njih, "imamo mi vsak dan. V tem daljnem kraju se nas sprejeli, kakor se nam niti sanjalo. Župan je trikrat hitel k cesti, da bi nas ne zamudil. Jaz sem moral v županovo hiši takoj po prihodu izpitati vse siveh jajc, da mi je še danes slabo. Bilo je že po polnoči. Vse kar le rabimo za delo, nam je na razpolago. Ljudje se nam z nami delajo." Še dolgo sedi- mo zvečer skupaj ter se pogovarjamo in vsakdo ve, kaj po-vedati o lepi slogi in o bratski- odnosa-kih, ki vladajo med ljud- stvom in nemškimi vojak- posled pa pride še župan in na- vabi k sebi. Toda mi moramo dalje. Zunaj prši in iz dalje se še vedno čuje ropotanje in molko brnenje tisočev naših motorjev, ki vozijo vojake Rodopske planine..."

SATAN IN IŠKARIOT

Po nemškem izvirniku K. Mays

Tegale mladega Mimbrenja, pameten je, zvest in poznan, zaneseva se lahko na njega. Moj beli brat se bo prepričal, da sem tudi jaz pošten in da bom selu svoj wam-dokazal bo z njim mojim imenom, da sem pri vas in da je res, kar bo sporočil.

Moj mladi brat naj jim prikaže, kaj se je zgodilo! Prišel je s seboj pet najstarejših bojnikov, ki mu bom nova imena sedaj povedal! Brez orožja naj pridejo, vendar, da ne nameravajo nič zlo, da ne nameravajo nič zlo.

Prvi dan, ko sem prisel semkaj, me je neki natak narogoval iz Mr. Hunter. Tudi drugi so me zamenjali z njim in ko so me nekoč pri nekem koncertu predstavili Mr. Hunterju, sva nima in začudena strelma drug v drugega. Podobna sva si namreč ko jajce jajcu, po postavi, po obrazu, celo po glasu. In če posnemam njegovo nekoliko počasno in mahendravno hojo, zamotim celo njegove najožje prijatelje.

Ta podobnost je mlademu Hunterju kot prvi hip silno ugajala, imenitno se je zabaval, ko so naju njegovi znanci in prijatelji zamenjavali. Oklenil se me je in od tistih dob sva si najboljša prijatelja. Za dvojčka me smatra, za brata, vse mi zaupa. O ločitvi kar slišati noče ničesar.

Njegovo naklonjenost sem seveda ko začel izrabljati in jo se izrabljal in mladi bogataš bo za nas kedaj še mastna riba. Zaenkrat ga neopaženo obiram pri igri. Mnogo zaslužim, več, nego potrebujem.

Pa na vidiku je še neka druga možnost.

Small Hunter silno rad potuje. Seveda, denarja ima dovolj in njegov skopi stari ne reče nič, čeprav na potovanjih kupoma izmetava denar. Druga ne bere ko potopise. Prepotoval je Zedinje države, bil je v Kanadi, v Mehiki, v Rio de Janeiru in na Angleškem. In zadnje čase mu hodi po glavi Orient. Učenjaki, knezi in principi potujejo v Orient, zakaj bi ne potoval v Orient tudi sin ameriškega milijonarja —

Oče in sin

(Konec)

Ta pohvala je Jelšavca navdala s ponosom. Najraje bi pri tej priliki stekel k sinu in ga objel. A svojega mesta ni smel niti za sekundo zapustiti. Težko mu je bilo, ko ni smel k njemu, a tolažil se je z upanjem, če sta preživela toliko težkih bojev, bosta dočkala tudi tisti trenutek, ko bo lahko sinu povedal, kar čuti in misli v tem hipu. Da, vesel je bil sina, vesel ker se ni izneveril svojim dedom, ni zatajil njega, svojega očeta. Kakor on, tako bo tudi sin ostal zvest svojemu domu, svojemu jeziku. In rajši bo dal življenje, kakor bi za Judežve groše izdal očetovo ime in svoj narod.

A ta ponos je bila samo bežna misel. Jelšavec se je zavedal, kaj se nahaja; vedel je, kako ničeva je cena pohvale, odlikovanja, ničeve kepe zlata v — kraljestvu smrti! Vsak hip je videl, kaj je človek; drobna kapljica na veji — treba je samo sekundo časa in ni je več. Zato se je zaupno ozrl v temnosivo nebo, na katerem so se bliskali šrapneli in orale strahotne granate, ter gorke vzdihnil:

"V Tvoje varstvo ga izročam, o Gospod! Ti ga varuj, Ti ga brani in vrni zopet zdravega svojemu domu! Če si mu nameril smrt, vzemi mene mesto njegove! Glej, utrujen sem od boja, od smrti izmučen; rad umrjem, samo sin naj živi!"

In stari bojovnik, ki je šel skozi vse fronte, videl potoke krvi, je zdaj klonil svojo osivelo glavo. Naslonjen na okrvavljene pečine krčevito stiska puško v svojih medlih rokah. Iz njegovih oči pa drsijo — solze do smrti izmučene duše...

Proti drugi uri ponoči je šlo. Radi silnega topovskega ognja na položaje, se je moralo umakniti vse v veliko kaverno. Le straže so ostale zunaj in kdor je bil na straži, ta se ni nikdar več vrnil.

S svojima vodoma sta se nahajala tudi oba Jelšavca v kaver-

ni. Pa zopet ločena, vsak na drugem koncu; med njima pa te- lo pri telesu tako stisnjeno, kakor sardine v skatli.

Strahovite eksplozije težkih ekrazitnih granat so že dvanajst ur brez presledka do temeljev stresale pečine. Granitno skalovje se je drobilo v gramoz; železni drogovi, traverze, žične ovire, tramovje, deske, vse, vse je plesalo po zraku, gnano in premetavano od viharja, ki je divjal ure in ure. Strahotni, krvavordeči bliski so razsvetljevali to nedopovedljivo razdejanje ter hip za hipom prodirali v kaverno in razsvetljevali prepade- ne obraze — na smrt čakajočih.

Od oboka kaverne je padalo kamenje, gramoz ter ropotalo po jeklenih čeladah. Vsi so bili enih misli in le to so čakali, kdaj se sesuje kaverna, ki bo pokopala poslednje branilce v svoj večni grob.

Kot ostali, tako je tudi Janez Jelšavec slutil, da to noč ne preživi nobeden več, kar jih je še živih. Slonel je na vlažni steni kaverne ter molil — rožni venec. Zdal pa zdaj je zatrepetal drhteč šepet goreče molitve po zadušljivem, z ekrazitnim dimom napolnjenem prostoru — potem pa zopet grobna tišina. Brezkončne so bile minute. Noben klic se ni slišal, nobeno povelje ni motilo premnogim zadnjih trenutkov življenja. Naenkrat se pa utrga temna senca iz jarka; v kaverno je planil nadporočnik, poveljnik Jelšavčeve stotnije. Tik Jelšavca je obstal ter zaklical:

"Četrty vod! Jelšavec, Pregelj, Mrak — na stražo! Hitro!"

"Kaj se je zgodilo?" vpraša mlad poročnik.

"Vsa straža je ubita! Hitro!" odvrne nervozno nadporočnik.

Janez Jelšavec ni niti hip pomišljal. Zdal je šlo za sinovo življenje, šlo za njegovega prvo-rojenca.

Grem jaz mesto sina!" se javi nadporočniku ter mirno sprav- lja rožni venec v žep plašča.

"Oče!" zaprosi sin "Moja vrsta je — že grem!"

"Ostani!" zapove Jelšavec sil- nu. "Jaz sem star, a ti si mlad!"

"Hitro — hitro! Ni časa, da bi se zdaj prerekala, kdo bo šel!" je priganjal nadporočnik.

Se je mislil Jelšavec sinu ne- kaj naročiti, pa kot da se je pre- mislil, naglo popade puško in plane k izhodu. Napravi dva, tri skoke v strahovito točo jekla in železa — blisk oslepi — strašen pok — Janez Jelšavec omahne mrtev na skale. Pred njega je udarila mina in končala življe- nje tako dobrega očeta.

V brezmejni tugi in bolesti je klečal sin ob truplu mrtvega očeta. Trgal je obleko raz sebe in preko tisoč in tisočkrat ranjeno skalovje se je razlegal njegov obupni klic v noč:

"Oče! ... Ah, oče! ..."

A med te klice se mešajo že drugi, ki so se kakor ostraboda- la zabadali v srca branilcev.

"Napad! Napad!"

Mladi Jelšavec je pustil mr- tvega očeta — zgrabil puško za ustje cevi in zdrvel čez trupla na svoje mesto. Ne brigajoč se za svoje življenje, je skočil na pr- vobran jarka ter mlatil, mlatil. Strašen je bil osvetnik v tem trenutku. Pred njim so nastajale velike vrzeli, pa kot bi tren- nil, so se zopet napolnjevale. Jelšavcu pa so ginile mlade mo- čiči. Spoznal je, da take premoči ne zmore, zato je skočil nazaj v jarek. Cel kup teles se je zvalilo za njim — tu pa ni mogel rabiti — kopita. Bil je že zaboden sko- zi stegno, a on še ni omagal. Ka- kor ranjen lev se je branil — končno se je zgrudil ves s krvjo oblit na — dno jarka, preboden skozi prsi...

Dolga, dolga vrsta nosilnic in svežnjev se je pomikala preko očrnelega skalovja. Trudnih, težkih korakov so korakali tva- riški — pogrebci, ter nosili mr- tve trpine na njih zadnje počiva- lišče pod velikim železnim kri- žem. Okrog njega je čez noč zra- stel cel gozd preprostih lesenih križev. Različna imena na njih

so govorila o onih, katerim je bilo usojeno, da bodo počivali da- leč, daleč proč od svoje domovi- ne — v tujih grudah; med nji- mi tudi Janeza Jelšavca; oče in sin. (Invalid.)

Pariške noči

Na Montmartru ne gori no- bena luč. Champ d'Elysees so brez svetlobnih transparentov in vendar nočni lokali niso brez gostov. Pravi Parižani se še vedno zabavajo. Navadni Pa- rižani, ti pa ostajajo doma, ali pa hodijo drug k drugemu na obiske.

Po končanem dnevnem delu sede ljudje doma in tu debati- rajo, čitajo in razmišljajo. "Te- lefonirajte nam zvečer, kadar hočete, ker ne gremo nikdar ven." Tako vabijo znanci znan- ce ali prijatelje na obisk. Prej Parižani niso nikdar ostajali ob večerih doma. Imeli so svoje družbe in klube, v katere so za- hajali. Zdal pa imajo domače prijatelje.

Prvi, ki je po premirju od- prl nočni lokal je bil Rogers Capgras. Takrat so peli pri- njem nemške pesmi, kar je pa sedaj prepovedano. Prepove- dan pa je tudi ples. Lokal je pogreznjen v polmrak, kar še bolj poudarja melanholično at- mosfero nočnega lokala. Člo- veku se zdi, kakor bi bdel ob krsti francoske veselosti.

Ker ljudje ne smejo plesati pa gledajo. Od devete do pol- noči je revija. Od polnoči do pete zjutraj variete. Plesalci se trudijo, da bi pregnali gos- tom zaspanost, ker nimajo do- voljenja za "izhod" in jim je ljubše prebiti noč v tem lokalu kakor pa na policiji. Dvorana je polna. Mnogo uniform. Ze- lo malo žensk. Na vsaki mizi pa je šampanjec... V bolj- ših lokalih stane buteljka šam- panjca 200 frankov, v drugih pa 150.

Ljudje brez izkazila — in to so vsi — so tudi ljudje brez šampanjca. Njihov dan se kon- ča o polnoči. Večerjali so pri prijateljih. Piknik. Večerjo — štiri jajca, ki so jih dobili z dežele, maslo in krompir — so prinesli s seboj. Večerja je ob pol osmih, da bi tako imeli čas za kartanje. Radio molči; ni- kjer ni dobiti luči, posebno ne- nadomestljivih ameriških tub. Posebno je bilo to občutiti v zimskih večerih. Mrz je, ve- čerja skopa in vendar prihaja počasi dobra volja.

Zima je, centralna kurjava je pokvarjena in tudi spati v hladni sobi je bolj zdravo, pra- vi domačinka. — Pomislite, to je prva zima v dvajsetih letih, ko nisem prehlajen, pravi gost. Tabarin (cirkus) je prenapol- njen, po dve predstavi dnevno, zjutraj ob pol peti uri in zve- čer ob pol deveti. Vstopnina je 30 frankov.

Polnoč. — Nočni gostje in ti- sti, ki delajo zjutraj ter gostje, ki se vračajo od svojih prija- teljev, se navadno srečujejo v zadnji cestni železnici. Noč je črna, težka in tiha. Tu in tam daje nekaj svetlobe modra sv- tilka. In tedaj se pojavijo na ulicah majhne laterne, ki daje- jo svetlobe komaj za korak pred teboj. Iznšli so prekras- ne električne svetilke, ki samo s pritiskom na gumb spremi- njajo svetlobo iz modre v ru- meno in rumeno v rdečo. Če stopiš na ulico s svetlo lučjo, takoj pristopi iz teme stražnik in ti zapleni luč. Plačlaš 15 frankov globe in že ga ni več.

Ura je štiri. Na Champs d' Elysees je vse tiho. Nekje je stražnik zamenjal drevo s clo- vekom in prižiga svojo luč, da ga legitimira. Bledi lunini žar- ki razsvetljejejo Place de la Concorde. Preko trga pa se prostodušno sprehajajo mačke. Mačke so edine, ki se lahko sprehajajo ponoči brez izkazi- la.

Ura je pet. — Zadnji ponoč- njaki se vračajo domov. Pravi Pariž se le počasi prebujajo. Uli- če počasi oživljajo. Prvi metro hiti skozi mesto. Pred mesni-

cami in mlekarjami se že zbi- rajo dolge vrste kupcev. Pariz je dočkal novi dan in se smeh- lja svoji bedi...

Najhitrejša riba

Postrv preplava krog 23 milj na uro, a s tem ni še rečeno, da bi bila najhitrejša riba. Po naj- novejših dognanjih je sabljača najhitrejša, ki mora biti hitra že radi tega, ker se preživlja na ta način, da se zaganja kakor blisk v trope drugih rib in jih s svojo "sabljo" ubija. Kako hi- tro se to dogaja, je razvidno iz poročila nekega znanstvenika. Ta je opazoval sabljačo, ki je napadla leseno ladjo. S svojo sabljo je prebila najprej bakre- no prevleko ladijskega trupa, po- tem palec debelo podlogo in na- zadnje 3 palce debelo desko iz trdega lesa, nato je prišlo na vr- sto 12 palcev debelo hrastovo tramovje in še dva palca in pol debela hrastova stena in napo- sled se je šele konica zasadila v posodo z oljem, kjer se je odlo- mila.

Če pogledamo tvarino, iz ka- tere sestoji sablja sabljača, spo- znamo, da bi je z nobeno silo ne mogli spraviti skozi skoro dve pedi debel les in še bakreno ko- žo, temveč samo z brzino. Znan- stvenik pa je tudi to izračunal in je ugotovil, da je morala riba treščiti v ladijski trup s hitrost- jo najmanj 50 milj na uro.

— žalostna usoda ruskega iz- seljenca. V ruskem sirotišču v Kikindi je umrl v visoki starosti ruski begunec Arister Rezikov, ki je bil nekoč eden izmed naj- bogatejših ljudi v carski Rusiji. Bil je lastnik velikih industri- skih podjetij, rudnikov in več sto hotelov. Prav tako je bil lastnik cele vrste letovišč. Po boljševiški revoluciji je pobegnil v Nemčijo kjer je vodil v Ber- linu veliko rusko restavracijo, ki pa mu ni povoljno uspevala. Z ostankom svojega premoženja se je preselil v Jugoslavijo, kjer je čisto obubožal.

MALI OGLASI

Išče se stanovanje

Družina dveh oseb, dobri plačniki, išče stanovanje 4 sob s kopalnico, najraje med 60. in 72. ceto. Kdor ima kaj pri- pravnega, naj pokliče Henderson 1126. (131)

Odda se stanovanje

Pošteni družini se odda v na- jem stanovanje, obstoječe iz 4 sob, kopalnica, prostor za pra- nje in furnez. Naslov se izve v uradu tega lista. (131)

Dekle dobi delo

Izkušena prodajalka v modni trgovini in lepotečna operatorica dobi delo. Zglašaj naj se v Grdina's Shoppe, 6111 St. Clair Ave. (132)

Delo dobi

Dekle dobi delo v slovenski gostilni. Mora biti stara 21 let. Dobra plača. Za naslov se izve v uradu tega lista. (132)

Soba se odda

Poštenemu fantu ali dekletu se odda opremljena soba; po- seben vhod. Naslov se izve v uradu tega lista. (130)

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokli- čete vsak čas, podnevi ali po- noči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

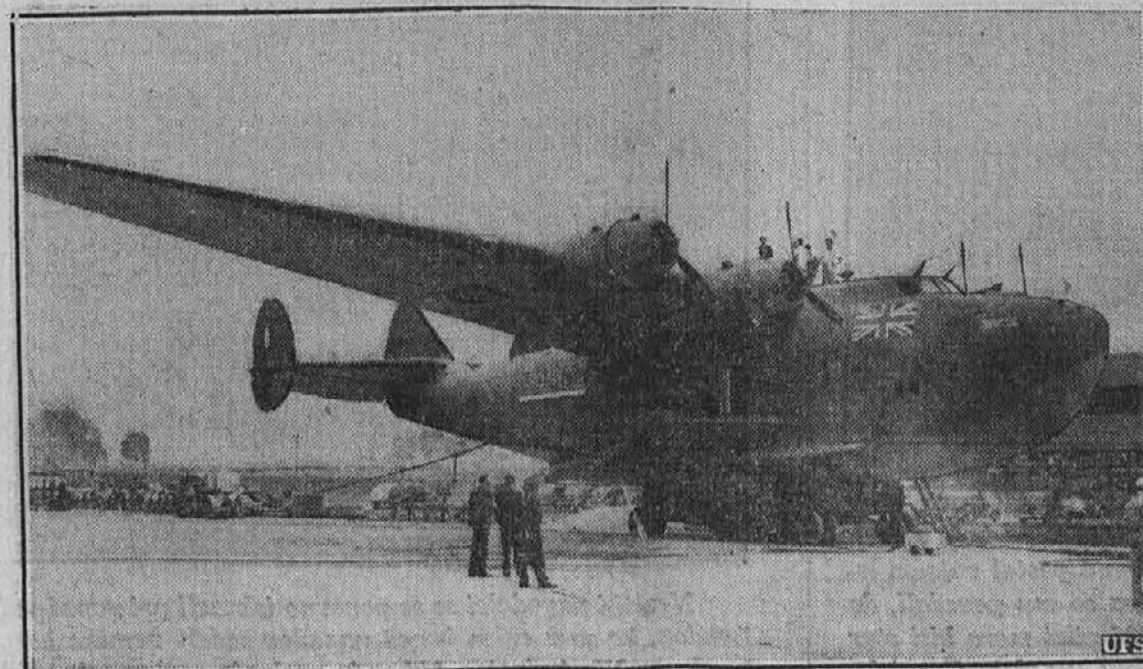
Priporoča se za vožnjo na piknike.

JOHN OBLAKA

1126 E. 61st St.
6122 St. Clair Ave.
HE 2730.

Prizor iz "Civilian Public Service Camp" št. 3 v bližini Relay, Md., kjer so pridržani mladeniči, ki se upirajo vstopiti v armado, češ, da jim to prepoveduje njih vera. Do se- daj je že 50 mož iz sedmih držav, ki so se uprli nositi vojaško uniformo. Taki bodo delali na cestah in gozdnih pokrajinih in bodo za vzdrževanje morali plačati vladi \$35 mesečno.

Na sliki vidimo prvo izmed treh Boeing letelich ladij, ki so namenjene Angliji. Slika tega štirimotornega velikanja je bila posneta na LaGuardia letališču v New Yorku. Pr- votno so bile te zračne ladje namenjene za Pan American Line.

Sigrid Undset:

KRISTINA — LAVRANSOVA HČI

III—KRIŽ

Po svojih najboljših močeh je skrbela za njegovo dušni in telesni blagor, in doma ga je razvajala, kakor je vedela in znala. Kadar pa je Gaute v najmanjši stvari hotel imeti drugačno mnenje kot njegova žena, mu je Jofrid najprej pritrdila s takim obrazom, da je Gaute takoj začel omahovati — nato pa je začela in govorila, dokler ga ni pridobila zase.

Gaute pa se je dobro počutil. Nihče ni mogel dvomiti o tem, da se mlada dva dobro razumeta. Gaute je bil zadovoljen s svojo ženo, oba pa sta bila silno ponosna na sina ter sta ga neizmerno ljubila.

Tako bi torej moglo biti vse lepo in dobro. Samo ko bi Jofrid Helgejeva ne bila tako — da, skopa je bila; Kristina tega ni mogla drugače označiti. Ako bi tega ne bilo, bi Kristino ne peklo tako hudo, da je snaha gospodovala.

Ze prvo jesen ob žetvi, takoj ko se je mlada primožila na dvor, je Kristina opazila, da so ljudje nezadovoljni — čeprav niso skoraj nič rekli. Toda prejšnja gospodinja je to vendarle opazila.

Tudi v Kristininih časih se je semtertja pripetilo, da so morali ljudje jesti skisane slanike ali slanino, rumeno kot borove trske, ali pokvarjeno meso. Toda tedaj so vsi vedeli, da jim bo gospodinja drugičkrat postavila na mizo kaj posebno slastnega, mlečne kaše, mladega sira ali piva, čeprav

ZOPET NEKAJ NOVEGA!
Najnovejši stroj za rezanje trave!

Pridite in pogledajte si ta novi stroj, ki tebe popolnoma tiho in se sam brus. POSEBNO! Mi ga vam damo za poskušnjo za VES DAN brezplačno, samo pokličite nas po telefonu: ENDCOTT 9559 in mi ga vam pripeljemo na dom. Velika izbira strojev za rezanje trave, cene od \$4.95 do \$15.50.

GRDINA HARDWARE

6127 ST. CLAIR AVE.

Nasha trgovina je odprta vsak dan od 8 zjutraj do 7 zvečer; ob sredah samo do polnoči.

V BLAG SPOMIN

TRETJE OBLETNICE SMRTI PRELJUBLJENEGA IN NIKDAR POZABLJENEGA SOPROGA

Matevž Zakrajšek

ki je za vedno v Gospodu zaspal dne 4. junija, 1938.

Tri leta so minila, kar si zapustil nas. Bog daj Tvoji duši blagi večni mir in sveti raj.

Žalujoca soproga

AGATA ZAKRAJŠEK.

Cleveland, O., 4. junija, 1941.

je prišla za njim —

Ljubosumna je tudi postala, kadar se je stara mati preveč ukvarjala z malim Erlendom.

Zunaj na dvorišču je raslo med kratko, pohojeno travo nekaj rastlin z usnatimi, debelimi in temnimi listi. Toda v sončnih poletnih dneh je iz vsakega izmed teh malih, steptanih listnih šopov pognalo kratko steblo z nežnim, svetlo modrim cvetom. Kristina je dejala sama pri sebi, da morajo ti stari listi kljub brazgotinam od vseh tistih nog ljudi in živali, ki so jih teptale, prav tako ljubiti ta cvetoči, svetli poganjek iz sredine, kot ona ljubi svoje-ga sina.

V malem Erlendu je videla življenje svojega življenja, me-so svojega mesa, zdel se ji je prav tako prisrčen, toda še slajši kot lastni otroci. Kadar ga je držala v naročju in videla, kako ju je dečkova mati medtem pohlepno stražila, ga ji zopet vzela, brž ko je zaradi spodobnosti to mogla, ga polna lastniškega ponosa položila na prsi in hlastno prižela k sebi — tedaj je postalo Kristini Lavransovi na nov način jasno, kako prav imajo razlagavci bo-žje besede. Telesno življenje je neozdravljivo okuženo z nemirom; v svetu, kjer se ljudje mešajo, kjer spočenjajo nove rodove, se vdajajo sli poltene ljubezni in ljubijo svoje meso, v tem svetu so bridkosti in razočaranja tako gotovo, kot v jeseni pride slana; življenje in smrt nazadnje tako gotovo ločita prijatelja od prijatelja, kakor zima loči drevesa od njihovega listja.

Nato je nekega večera, štiri-riinajst dni pred praznikom svetega Olafa, prišla na Jorundgaard truma beračev in prosila za prenočišče. Kristina je stala na mostovžu stare hiše — ta je bila zdaj njeno kraljestvo — slišala je, kako je Jofrid prišla venkaj in odgovorila beračem, da bodo jesti že dobili, prenočišča pa jim ne more

Emir Abdullah Ibn Hussein voditelj Muslimanov v Transjordaniji je bil odločno na strani Angležev, radi tega sta se sprla z njegovim sinom Talal-om, ki pa je bil za upor proti Angležem. Talal je v tem prepiru nevarno ranil svojega očeta, ki je sedaj star 69 let.

George C. Atkinson, star komaj 12 let, se je že vpisal, da bi rad postal vojaški letalec, a so mu povedali, da vojaški pilot mora biti star najmanj 21 let. Torej bo moral George počakati do 1950.

dati: "Nas samih je dosti, pa še tašco imamo na dvoru — polovica hiš je njenih —"

Tedaj pa je v prejšnji gospodinjji vzklopela jeza — še nikdar se ni doslej pripetilo, da bi bil na Jorundgaardu popotnim ljudem kdo odrekel streho, in sonce je stalo že na robu gora. Stekla je doli in stopila k Jofridi in beračem:

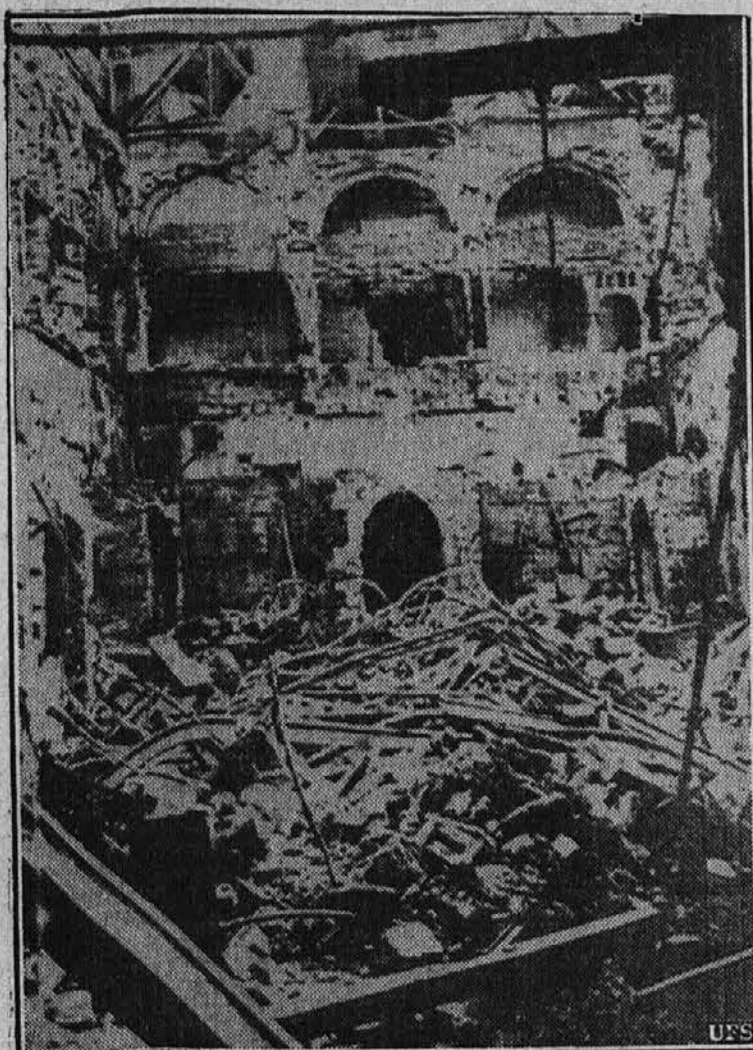
"Prenočijo lahko v moji hiši, in zato bo najbolje, ako jim tudi jesti dam. Tukaj na tem dvoru doslej še nobenemu kristjanu nismo odrekli strehe, ako je v božjem imenu prosil zanj."

"Napravite, kot se Vam zdi, mati," je odgovorila Jofrid, vsa zaripla v obraz.

Ko si je Kristina berače do-dobra ogledala, ji je bilo malone žal, da jih je povabila — saj vendar ni bilo tako neupravičeno, da mlada gospodinja ni marala prenočiti teh ljudi na dvoru. Gaute je bil s služničad-jo na bolj oddaljenih senožitih gori ob silskem jezeru ter ga to noč ni bilo pričakovati domov; Jofrid je bila sama doma z nekaj siromaki, ki so po vrsti živeli zdaj na enem zdaj na drugem dvoru, z dvema starcem in dvema otrokoma, Kristina z deklo pa je bila v stari hiši. In čeprav je Kristina videla, že najrazličnejše ljudi med po-

Gornja slika nam kaže kup italijanski patron, ki so jih pustile italijanske čete ob umiku iz Eritreje, katero so sedaj popolnoma zasedle angleške čete.

Nemški napadalci so se ponovno izkazali pri napadu na London, ko so v enem izmed napadov zadelo nemške bombe slavno Westminster Abbey in poslopje parlamenta. Slika nam kaže razvaline poslopja poslanske zbornice, kamor je nemška bomba direktno zadela.

ko ji je Kristina dala kozlov rog z dobrim mazilom iz najčistejše janičje masti in vode malih otrok — ko pa ji je Kristina hotela odmočiti zavijačo v topli vodi, jo oprati ter ji podariti novo, čisto ruto, tega ni marala — ruto je pa le rada vzela.

Kljub temu je Kristina mladi dekli Ingridi prepustila v postelji prostor prav ob steni.

Ponoči je Bjorn nekajkrat zarrenal, sicer pa je bilo vse tiho. Kmalu po polnoči je stekel pes k vratom ter nekajkrat zalajal — Kristina je slišala kako je nekdo prijahal na dvorišče, ter precej vedela, da je prišel Gaute domov. Gotovo je bila Jofrid poslala ponj.

(Dalje prihodnjic)
PODPIRAJTE SLOVENSKE TRGOVCE

Kljub vednim japonskim napadom pa se vrši promet po znani Burma cesti na Kitajskem kar naprej. Slika nam kaže del ceste, ki se v ostrih ovinkih vzpenja preko visokih gor. Cesta v resnici ni tako strma, da tako izgleda je japonska fotografija.

UČITE SE ANGLEŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena
in stane samo:

\$ 2.00

Naročila sprejema

KNJIGARNA JOSEPH GRDINA
6113 St. Clair Ave. Cleveland, O.

AMERICAN RADIATOR PRODUCTS
WOLFF HEATING CO.

GREJNI INŽENIRJI

Gorak zrak, para, vroča voda, plin, olje, air conditioning. — Popravljamo vse vrste furneze in boilerje.

NOBENE GOTOVINE TAKOJ.

PLAČATE V TREH LETIH

Urad in razstava vseh predmetov na

715 E. 103rd St.

Glensville 9218

Vprašajte za našega zastopnika Štefan Robash

NČ PREDPLAČILA DO OKTOBRA

ZENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave.

HEnderson 0628